

Alan W. Black
Αναπληρωτής Καθηγητής Κοινωνιολογίας
Πανεπιστήμιο της Νέας Αγγλίας
Αρμιντέιλ, Νέα Νότια Ουαλία, Αυστραλία

ΕΙΝΑΙ Η ΣΑΗΕΝΤΟΛΟΓΙΑ ΘΡΗΣΚΕΙΑ;



24 Ιανουαρίου 1996

ΕΙΝΑΙ Η ΣΑΗΕΝΤΟΛΟΓΙΑ
ΘΡΗΣΚΕΙΑ;

ΕΙΝΑΙ Η ΣΑΗΕΝΤΟΛΟΓΙΑ
ΘΡΗΣΚΕΙΑ;

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I.	Επαγγελματικό Υπόβαθρο	1
II.	Οι Διαστάσεις μιας Θρησκείας	3
II.I.	Η Πρακτική και Τελετουργική Διάσταση	3
II.II.	Η Εμπειρική Διάσταση	3
II.III.	Η Αφηγηματική ή Μυθολογική Διάσταση	4
II.IV.	Η Δογματική και Φιλοσοφική Διάσταση	4
II.V.	Η Ηθική Διάσταση	5
II.VI.	Η Κοινωνική και Θεσμική Διάσταση	5
II.VII.	Η Υλική Διάσταση	6
III.	Ανάλυση της Σαηεντολογίας	7
III.I.	Η Δογματική και Φιλοσοφική Διάσταση	7
III.II.	Η Αφηγηματική ή Μυθολογική Διάσταση	10
III.III.	Η Πρακτική και Τελετουργική Διάσταση	12
III.IV.	Η Εμπειρική Διάσταση	14
III.V.	Η Ηθική Διάσταση	16
III.VI.	Η Κοινωνική και Θεσμική Διάσταση	18
III.VII.	Η Υλική Διάσταση	20
IV.	Συμπέρασμα	21



Alan W. Black
Αναπληρωτής Καθηγητής Κοινωνιολογίας

Πανεπιστήμιο της Νέας Αγγλίας
Αρμιντέιλ, Νέα Νότια Ουαλία, Αυστραλία

ΕΙΝΑΙ Η ΣΑΗΕΝΤΟΛΟΓΙΑ ΘΡΗΣΚΕΙΑ;

24 Ιανουαρίου 1996

Ι. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

Ως κοινωνιολόγος με εξειδίκευση στη μελέτη των θρησκειών, μου ζητήθηκε να πραγματευτώ το θέμα: «Είναι η Σαηεντολογία θρησκεία;». Απαντώντας σ' αυτή την ερώτηση, δεν εκφέρω γνώμη σχετικά με το αν η Σαηεντολογία περιέχει αλήθειες ή αναλήθειες. Εξετάζω μάλλον αν η Σαηεντολογία πληροί τα κριτήρια που συνήθως χρησιμοποιούνται για να ορίσουν μια θρησκεία. Αυτά τα κριτήρια δεν είναι εντελώς ξεκάθαρα: διάφοροι συγγραφείς έδωσαν διαφορετικούς ορισμούς. Κυμαίνονται από τον ορισμό του W.G. Runciman,¹ που χρησιμοποιεί τον όρο ως συνώνυμο με την «ιδεολογία» μέχρι τον ορισμό του Werner Cohn,² που υποστηρίζει ότι η αγγλική λέξη «religion» [θρησκεία] είναι τόσο περίπλοκη και τόσο προσανατολισμένη σε συγκεκριμένο πολιτισμό, που δεν είναι σωστό να τη χρησιμοποιεί κανείς για καμιά πλευρά των μη δυτικών ή μη χριστιανικών πολιτισμών.

Οι περισσότεροι μελετητές σ' αυτό το πεδίο θα συμφωνούσαν, παρ' όλα αυτά, ότι θρησκεία είναι ένα σύστημα πεποιθήσεων και πρακτικών που έχει ένα υπερφυσικό, ιερό ή υπερβατικό σημείο αναφοράς. Σύμφωνα μ' αυτό το σημείο εκκίνησης, είναι δυνατόν να προσδιοριστούν διάφορα χαρακτηριστικά που απαντώνται στις περισσότερες, αν όχι σε όλες, αναγνωρισμένες θρησκείες. Ένα συγκεκριμένο σύστημα πεποιθήσεων και πρακτικών όσο πληρέστερα παρουσιάζει αυτά τα χαρακτηριστικά, τόσο πιο αδιαμφισβήτητα μπορεί κανείς να το θεωρήσει θρησκεία.

1. W.G. Runciman, «Η Κοινωνιολογική Εξήγηση των "Θρησκευτικών" Πεποιθήσεων», Ευρωπαϊκά Αρχεία της Σαηεντολογίας 10 (1969): 149-191.

2. Werner Cohn, «Είναι η Θρησκεία Παγκόσμια; Προβλήματα Ορισμού», Περιοδικό της Επιστημονικής Μελέτης της Θρησκείας 2 (1962): 25-33.

Προσδιορίζοντας τα χαρακτηριστικά που συνήθως απαντώνται στις θρησκείες, θα κάνω χρήση του πλαισίου που έθεσε ο Ninian Smart, ένας από τους κορυφαίους μελετητές των παγκόσμιων θρησκειών.³ Τα γενικά χαρακτηριστικά αυτού του πλαισίου τα έχω χρησιμοποιήσει σε μερικά από τα προηγούμενα κείμενά μου,⁴ δεν τα υιοθετώ απλώς για τους σκοπούς της παρούσας μελέτης.

Δεν είμαι Σαηεντολόγος. Για τη διαμόρφωση των συμπερασμάτων μου, έχω μελετήσει λεπτομερώς τις εκδόσεις της Σαηεντολογίας, έχω παρακολουθήσει δραστηριότητες στην Εκκλησία της Σαηεντολογίας στο Σίδνεϊ και έχω πάρει συνέντευξη από μερικούς από τους συμμετέχοντες. Επίσης, έχω εξοικειωθεί με διάφορες κοινωνιολογικές μελέτες της Σαηεντολογίας σε άλλα μέρη του κόσμου.

Οι κύριες εκδόσεις της Σαηεντολογίας που έχω μελετήσει είναι οι εξής, κατά χρονολογική σειρά από την πρώτη έκδοση:

Διανοητική: Η Σύγχρονη Επιστήμη της Πνευματικής Υγείας (1950)

Διανοητική: Η Εξέλιξη μιας Επιστήμης (1950)

Η Επιστήμη της Επιβίωσης (1951)

Προχωρημένη Διαδικασία και Αξιώματα (1951)

Σαηεντολογία: Μια Ιστορία του Ανθρώπου (1952)

Σαηεντολογία 8-80 (1952)

Σαηεντολογία 8-8008 (1952)

Οι Διαλέξεις στο Φίνιξ (έγιναν το 1954, εκδόθηκαν το 1968)

Η Δημιουργία της Ανθρώπινης Ικανότητας (1955)

Σαηεντολογία: Τα Βασικά Στοιχεία της Σκέψης (1956)

Έχεις ζήσει Πριν από Αυτή τη Ζωή; (1960, αναθεωρήθηκε και επεκτάθηκε το 1977)

Εισαγωγή στην Ηθική της Σαηεντολογίας (1968, αναθεωρήθηκε και εκσυγχρονίστηκε το 1989)

Σαηεντολογία 0-8: Το Βιβλίο των Βασικών (1970)

Η Προϊστορία και οι Τελετουργίες της Εκκλησίας της Σαηεντολογίας (1970)

Αποστολή στον Χρόνο (1973, επεκταμένη έκδοση του βιβλίου *Δοκιμή της Θύμησης της Ολικής Τροχιάς*, 1968)

Ο Δρόμος προς την Ευτυχία (1981)

3. Ο Smart ήταν Καθηγητής Θρησκευτικών Μελετών στο Πανεπιστήμιο του Λάνκαστερ (στη Βρετανία) από το 1967 έως το 1982. Ήταν Καθηγητής στο Τμήμα Θρησκευτικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας στη Σάντα Μπάρμπαρα από το 1976, και εκεί είναι σήμερα ο J.F. Rowney Καθηγητής Συγκριτικών Θρησκειών.

4. Για παράδειγμα, Alan W. Black και Peter E. Glasner, εκδότες. *Πρακτική και Πίστη: Μελέτες σχετικά με την Κοινωνιολογία της Θρησκείας της Αυστραλίας*, Σίδνεϊ: Allen και Unwin, 1983.

Η Κατανόηση του Ηλεκτρόμετρου (1982, αναθεωρήθηκε το 1988)

Τι Είναι η Σαηεντολογία; (1992)

Σαηεντολογία: Θεωρία και Πράξη, βασισμένο στα έργα του Λ. Ρον Χάμπαρντ (1994)

Η Εκκλησία της Σαηεντολογίας, 40ή Επέτειος (1994)

Όλες οι παραπάνω εκδόσεις είναι επίσημες εκδόσεις της Εκκλησίας της Σαηεντολογίας και σχεδόν όλες τους είναι κείμενα του Λ. Ρον Χάμπαρντ. Εκείνες που δεν έχουν γραφτεί πλήρως από τον Χάμπαρντ έκαναν ευρεία χρήση του έργου του. Τα αποσπάσματα ή η βιβλιογραφία που δίνονται παρακάτω είναι οι πιο πρόσφατες διαθέσιμες εκδόσεις στα Αγγλικά.

II. ΟΙ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΜΙΑΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

Στο βιβλίο *Η Θρησκευτική Εμπειρία της Ανθρωπότητας* (1η έκδοση 1969, 2η έκδοση 1976, 3η έκδοση 1984), ο Ninian Smart υποστήριζε ότι μια θρησκεία συνήθως έχει έξι πλευρές ή διαστάσεις. Στην πιο πρόσφατη επισκόπησή του, με τίτλο *Οι Παγκόσμιες Θρησκείες: Παλιές Παραδόσεις και Σύγχρονες Μεταμορφώσεις* (1989), χρησιμοποίησε και πάλι αυτές τις έξι διαστάσεις και πρόσθεσε μια έβδομη. Αυτές οι διαστάσεις είναι:

II.I. Η ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Οι θρησκείες συνήθως έχουν συγκεκριμένες πρακτικές με τις οποίες ασχολούνται οι άνθρωποι. Η μορφή αυτών των πρακτικών ποικίλλει σε μεγάλο βαθμό και μπορεί να περιλαμβάνει δραστηριότητες, όπως η λατρεία, το κήρυγμα, η προσευχή, ο διαλογισμός, η εξομολόγηση, η θυσία, οι προσφορές, και οι διάφορες ιερές τελετές. Μερικές φορές, οι πρακτικές αυτές είναι πολύ περίπλοκες και είναι δημόσια ορατές, όπως η Θεία Ευχαριστία της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας ή οι ιερές τελετές των θρησκειών των ιθαγενών της Αυστραλίας. Μερικές φορές είναι πολύ λιγότερο περίπλοκες και λιγότερο δημόσια ορατές, όπως οι μορφές του διαλογισμού που ασκούνται στον Βουδισμό ή οι ιδιωτικές προσευχές που είναι μέρος των διαφόρων θρησκευτικών παραδόσεων. Με το να χρησιμοποιεί κανείς τη λέξη «τελετουργία» για να περιγράψει τέτοιες δραστηριότητες, δε σημαίνει απαραίτητα πως υπονοεί ότι υπάρχει μια ακριβώς καθορισμένη μορφή που πρέπει να έχουν αυτές οι πρακτικές, ούτε σημαίνει πως υπονοεί ότι οι άνθρωποι κάνουν αυτές τις δραστηριότητες απλώς από συνήθεια. Σε πολλές μορφές τελετουργιών υπάρχει και μια εξωτερική (ή ορατή) και μια εσωτερική (ή μη ορατή) πλευρά.

II.II. Η ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Όπως ακριβώς οι μορφές της θρησκευτικής πρακτικής ποικίλλουν, το ίδιο ποικίλλουν και οι θρησκευτικές εμπειρίες που οι άνθρωποι ισχυρίζονται ότι είχαν. Ο Βούδας μίλησε

για τη διαφώτιση που βίωσε μέσω του διαλογισμού. Οι διάφοροι Εβραίοι προφήτες και ο προφήτης Μωάμεθ μίλησαν για τις αποκαλυπτικές εμπειρίες που ήταν η βάση των θρησκευτικών τους διδασκαλιών. Μερικές θρησκευτικές εμπειρίες οι οποίες έχουν αναφερθεί, είναι πολύ συναρπαστικές, όπως η μεταστροφή του Παύλου στον δρόμο προς τη Δαμασκό, η εμπειρία της έκστασης που συνδέεται με τον σαμανισμό στις κεντρικές και βόρειες περιοχές της Ασίας και το φαινόμενο της κατάληψης από πνεύμα σε μέρη της Ευρασίας, της Αφρικής και του Ειρηνικού. Άλλες θρησκευτικές εμπειρίες που έχουν αναφερθεί μπορεί να είναι λιγότερο συναρπαστικές, αλλά, παρ' όλα αυτά, θεωρούνται πραγματικές και σημαντικές από εκείνους που τις βίωσαν. Παραδείγματα των τελευταίων είναι οι εμπειρίες του ιερού δέους, της θείας φώτισης, της διαφώτισης, του τέλειου εσωτερικού κενού, της διαβεβαίωσης της σωτηρίας κ.λπ.

II.III. Η ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΗ Ή ΜΥΘΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Σε πάρα πολλές θρησκείες υπάρχουν αφηγήσεις. Αυτές οι αφηγήσεις μπορεί να είναι σχετικές με τις δραστηριότητες του Θεού, των θεών ή άλλων πνευματικών οντοτήτων, να είναι σχετικές με τον βίο ενός ιερού διδασκάλου, με τις εμπειρίες μιας θρησκευτικής συλλογικότητας και ούτω καθεξής. Οι αφηγήσεις στις ιουδαϊκές και χριστιανικές γραφές για τη δημιουργία του κόσμου, για τις Δέκα Εντολές που δόθηκαν στον Μωυσή και για την καθοδήγηση από τον Θεό του λαού του Ισραήλ έξω από την Αίγυπτο, ταιριάζουν μ' αυτή την κατηγορία, όπως ταιριάζουν και οι περιγραφές που υπάρχουν στη θρησκεία των ιθαγενών της Αυστραλίας για τις δραστηριότητες των ιερών όντων όταν αυτά διαμόρφωναν το περίγραμμα της χώρας. Το ίδιο συμβαίνει και με τις αφηγήσεις στον Ισλαμισμό σχετικά με τη ζωή του προφήτη Μωάμεθ και στον Βουδισμό σχετικά με τις εμπειρίες του Γκαουτάμα (του Βούδα). Ο Smart τονίζει ότι χρησιμοποιεί τον όρο «μυθολογικός» με μια αμιγώς τεχνική έννοια για να αναφερθεί σε μια αφήγηση που έχει θρησκευτική σημασία. Δεν υπονοεί ότι η αφήγηση είναι απαραίτητα ψευδής. Στους περισσότερους πολιτισμούς που δεν έχουν γραπτό λόγο, οι θρησκευτικές πεποιθήσεις εκφράζονται κυρίως σε αφηγηματική μορφή. Αυτές οι αφηγήσεις μεταδίδονται προφορικά.

II.IV. Η ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Ειδικά σε πολιτισμούς όπου οι άνθρωποι είναι εγγράμματοι, τα δόγματα, σε περισσότερο ή λιγότερο συστηματική μορφή, μπορεί να προκύψουν από τον στοχασμό που αρχικά δόθηκε σε αφηγηματική μορφή. Εναλλακτικά ή επιπρόσθετα, αυτά τα δόγματα μπορεί να προέλθουν, εν μέρει τουλάχιστον, από πιο γενικές φιλοσοφικές πηγές. Το περιεχόμενο αυτών των πεποιθήσεων ή δογμάτων διαφέρει πολύ από τη μια θρησκεία στην άλλη. Κυμαίνεται, για παράδειγμα, από το δόγμα της Αγίας Τριάδας στον Χριστιανισμό μέχρι

τις διδαχές του Ινδουισμού σχετικά με τον συνεχή κύκλο του θανάτου και της εκ νέου γέννησης, στον οποίο υπόκειται κάθε πλάσμα, από τα 99 ονόματα για τον έναν Θεό στον Ισλαμισμό μέχρι τις διδαχές του Βούδα σχετικά με τις Τέσσερις Ευγενείς Αλήθειες για τη φύση της δυστυχίας, την αιτία της δυστυχίας, τη δυνατότητα της παύσης της δυστυχίας και τον δρόμο που οδηγεί σ' αυτό το αποτέλεσμα. Σε μερικές θρησκείες, όπως ο Ινδουισμός, ο Βουδισμός, ο Ιουδαϊσμός, ο Χριστιανισμός και ο Ισλαμισμός, υπάρχουν κείμενα όπου οι θρησκευτικές αφηγήσεις και/ή τα δόγματα είναι καταγεγραμμένα.

II.V. Η ΗΘΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Ο Smart δηλώνει ότι «σ' ολόκληρη την ιστορία βρίσκουμε ότι οι θρησκείες συνήθως ενσωματώνουν έναν κώδικα ηθικής» (*Η Θρησκευτική Εμπειρία της Ανθρωπότητας*, 3η έκδοση, σελ. 9). Στον Βουδισμό, για παράδειγμα, διδάσκεται ότι οι ενέργειες κάποιου πρέπει να ελέγχονται από τους Πέντε Κανόνες: την αποχή από τον φόνο, την κλοπή, το ψεύδος, τις παράνομες σεξουαλικές πράξεις, τα οινόπνευμα και τα ναρκωτικά. Ο Ιουδαϊσμός έχει το Τορά (νόμο) που περιέχει όχι μόνο τις Δέκα Εντολές, αλλά και πολλές άλλες ηθικές, καθώς και τελετουργικές συμβουλές. Παρομοίως, ο Ισλαμισμός έχει τη Σαρία (νόμο) που υπαγορεύει τα διάφορα ηθικά και τελετουργικά καθήκοντα. Στον Χριστιανισμό, ο Ιησούς συνόψισε τις ηθικές του διδαχές στην εντολή «αγάπα τον πλησίον σου ως σεαυτόν». Τουλάχιστον σε κάποιο βαθμό, η ηθική διάσταση μιας θρησκείας μπορεί να συνδεθεί με μέρη της δογματικής και της μυθολογικής της διάστασης. Για παράδειγμα, η εντολή του Βούδα σχετικά με την αποφυγή οινόπνευματων και ναρκωτικών είναι σύμφωνη με την αντίληψή του ότι οι ουσίες αυτές θα παρεμπόδιζαν την αυτοσυνείδηση. Η χριστιανική διδασκαλία σχετικά με την αγάπη προς τους άλλους είναι συνεπής με τις αφηγήσεις της συμπεριφοράς του ίδιου του Χριστού και με το δόγμα ότι ο Θεός είναι αγάπη. Και οι αυστηρές ηθικές προσταγές που υπάρχουν στη Σαρία είναι συνεπείς με τις διδαχές του Ισλαμισμού ότι κάθε άτομο θα υπόκειται τελικά στην κρίση του Θεού.

II.VI. Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Ενώ είναι δυνατόν, καταρχήν, για ένα άτομο να έχει τις δικές του μοναδικές θρησκευτικές πεποιθήσεις και να ασχολείται με τις δικές του θρησκευτικές πρακτικές, χωρίς απαραίτητα να συνδέεται με άλλους πιστούς, οι περισσότερες θρησκείες έχουν κάποια μορφή κοινωνικής οργάνωσης. Ειδικά σε ορισμένες μικρές κοινωνίες, τα κοινωνικά ιδρύματα όπου λαμβάνουν χώρα θρησκευτικές πρακτικές μπορεί να είναι τα ίδια με εκείνα στα οποία λαμβάνουν χώρα άλλες δραστηριότητες, όπως οι οικονομικές δραστηριότητες. Σε άλλες κοινωνίες, υπάρχουν ειδικευμένα θρησκευτικά ιδρύματα, όπως είναι τα οργανωμένα δόγματα στον Χριστιανισμό, τα μοναστικά τάγματα στον Βουδισμό και συναθροίσεις των πιστών στον Ιουδαϊσμό ή στον Ισλαμισμό. Ακόμη και μέσα στην ίδια

ευρεία θρησκευτική παράδοση, όπως ο Χριστιανισμός, μπορεί να υπάρχουν περισσότερα από ένα πρότυπα θρησκευτικής οργάνωσης – που κυμαίνονται, για παράδειγμα, από το επισημοποιημένο και ιεραρχικό σύστημα της Εκκλησίας της Ρώμης μέχρι το σύστημα που χαρακτηρίζεται από περισσότερη ισονομία και είναι περισσότερο ανεπίσημο, το οποίο ισχύει σε κάποιες προτεσταντικές εκκλησίες. Πολλές θρησκείες, αλλά όχι όλες, έχουν ειδικούς θρησκευτικούς αξιωματούχους, όπως οι γκουρού, οι μοναχοί, οι ιερείς, οι ιμάμηδες, οι ουλεμάδες, οι ραβίνοι, οι θρησκευτικοί λειτουργοί, οι σαμάνοι κ.λπ.

II.VII. Η ΥΛΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Ο Smart, στο πρόσφατο βιβλίο του, προσθέτει μια έβδομη διάσταση της θρησκείας, την υλική διάσταση, σε αναγνώριση του γεγονότος ότι υπάρχουν συχνά συγκεκριμένα θρησκευτικά τεχνουργήματα, μέρη, κτίρια, εμβλήματα κ.λπ. Η σχετική σπουδαιότητά τους ποικίλλει από θρησκεία σε θρησκεία. Σε μερικές μικρές κοινωνίες, για παράδειγμα, δεν υπάρχουν ειδικά θρησκευτικά κτίρια, από την άλλη μπορεί να είναι μέρη του φυσικού περιβάλλοντος που τους δίνουν θρησκευτική σημασία, όπως οι ιερές τοποθεσίες των θρησκειών των ιθαγενών της Αυστραλίας και το όρος Φούτζι στην παραδοσιακή ιαπωνική λαϊκή θρησκεία. Ναοί, τζαμιά ή εκκλησίες αποτελούν μέρη της υλικής διάστασης στον Βουδισμό, στον Ινδουισμό, στον Ιουδαϊσμό, στον Ισλαμισμό και στον Χριστιανισμό. Σε διάφορες θρησκείες υπάρχουν επίσης ιερά ή συμβολικά αντικείμενα, όπως τα τοτέμ, τα ιερά λείψανα, τα εμβλήματα, τα ιερά σκεύη και τα παρόμοια. Είναι σημαντικό να παρατηρήσουμε ότι παρόλο που όλες, ή σχεδόν όλες, από τις παραπάνω διαστάσεις ενυπάρχουν σε καθεμία από τις μεγάλες παγκόσμιες θρησκείες, η έμφαση που δίνεται σε οποιαδήποτε συγκεκριμένη διάσταση μπορεί να ποικίλλει από τη μια θρησκεία στην άλλη, ακόμη κι από τη μια θρησκευτική παράδοση στην άλλη μέσα στην ίδια ευρεία θρησκεία. Ο Smart λέει τα εξής:

Υπάρχουν θρησκευτικά κινήματα ή θρησκευτικές εκδηλώσεις όπου η μία ή η άλλη διάσταση είναι τόσο αδύναμη, ώστε να είναι σχεδόν απύσχα: οι αγράμματες μικρές κοινωνίες δεν έχουν πολλά μέσα για να εκφράσουν τη δογματική διάσταση· οι βουδιστές νεωτεριστές, που επικεντρώνονται στον διαλογισμό, στην ηθική και στη φιλοσοφία, δίνουν ελάχιστη προσοχή στην αφηγηματική διάσταση του Βουδισμού· κάποιες νεοσύστατες ομάδες μπορεί να μην έχουν εξελιχθεί και πολύ από την άποψη της υλικής διάστασης.

Επίσης, υπάρχουν τόσο πολλοί άνθρωποι που δεν είναι επίσημα μέρος οποιασδήποτε κοινωνικής θρησκευτικής ομάδας, αλλά έχουν τις δικές τους ιδιαίτερες απόψεις για τον κόσμο και τις δικές τους πρακτικές, ώστε να μπορούμε να παρατηρήσουμε στην κοινωνία ψήγματα θρησκειών που δεν έχουν καμία καλά σχηματισμένη

κοινωνική διάσταση. (Ninian Smart, *Οι Παγκόσμιες Θρησκείες: Παλιές παραδόσεις και Σύγχρονες Μεταμορφώσεις*, σελ. 21)

III. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΣΑΗΕΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

Σε αυτή την ενότητα, θα γίνει μια ανάλυση της Σαηεντολογίας σε σχέση με τις παραπάνω διαστάσεις. Για να γίνει εύκολη η παρουσίαση, η σειρά με την οποία θα ληφθούν υπόψη οι διαστάσεις δεν είναι ακριβώς η ίδια με αυτήν που υιοθετήθηκε παραπάνω.

III.Ι. Η ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Το βιβλίο *Σαηεντολογία: Θεωρία και Πράξη* (σελίδα 1) δηλώνει ότι:

«Οι θεμελιώδεις αρχές της Σαηεντολογίας είναι οι εξής: Είσαι ένα αθάνατο πνευματικό ον. Τα βιώματά σου εκτείνονται σε πολύ μεγαλύτερη περίοδο απ' αυτή της μιας μόνο ζωής. Οι ικανότητές σου είναι απεριόριστες, ακόμη κι αν αυτό, επί του παρόντος, δεν είναι συνειδητοποιημένο».

Η Σαηεντολογία, μ' αυτά τα λόγια, προϋποθέτει την ύπαρξη μιας οντότητας η οποία φέρει σημαντική ομοιότητα με αυτό που σε διάφορες άλλες θρησκείες αποκαλείται ψυχή ή πνεύμα. Η Σαηεντολογία, για να αποφύγει τη σύγχυση με προηγούμενες αντιλήψεις σχετικά με την ψυχή, αποκαλεί αυτή την οντότητα *θήταν*, από το Ελληνικό γράμμα *θήτα* (θ), ένα σύμβολο για τη σκέψη ή τη ζωή. Ο θήταν δεν είναι πράγμα, ούτε είναι η διάνοια. Είναι ο *δημιουργός* των πραγμάτων. Είναι το ίδιο το άτομο, η ταυτότητα που διαρκεί η οποία είναι το άτομο. Ο θήταν λέγεται ότι είναι αθάνατος και ότι είναι ικανός να κάνει *οτιδήποτε*, περιλαμβανομένης της δημιουργίας της μάζας, της ενέργειας, του χώρου και του χρόνου (*Σαηεντολογία: Θεωρία και Πράξη*, σελ. lxxv· *Σαηεντολογία: Τα Βασικά Στοιχεία της Σκέψης*, σελ. 86).

Σύμφωνα με τα δόγματα της Σαηεντολογίας:

Ο θήταν βρίσκεται συνήθως μέσα στο κρανίο ή κοντά στο σώμα. Υπάρχουν τέσσερις καταστάσεις στις οποίες μπορεί να βρίσκεται ένας θήταν:

1. Η πρώτη είναι να είναι τελείως χωρία από ένα σώμα ή από σώματα, ή ακόμα κι απ' αυτό το σύμπαν.
2. Η δεύτερη είναι να βρίσκεται κοντά σ' ένα σώμα και να το ελέγχει εν γνώσει του.

3. Η τρίτη είναι να βρίσκεται μέσα στο σώμα (στο κρανίο).

4. Και η τέταρτη είναι μια αντεστραμμένη κατάσταση, κατά την οποία βρίσκεται καταναγκαστικά μακριά από το σώμα και δεν μπορεί να το πλησιάσει.

Καθεμιά από τις τέσσερις αυτές καταστάσεις έχει διαβαθμίσεις (υποκατηγορίες). Για τον Άνθρωπο, η βέλτιστη απ' αυτές τις καταστάσεις είναι η δεύτερη. (*Σαηεντολογία: Τα Βασικά Στοιχεία της Σκέψης*, σελίδες 66–67)

Η Σαηεντολογία υποστηρίζει ότι ο θήταν υπόκειται σε χειροτέρευση, αλλά ότι ανά πάσα στιγμή μπορεί να ανακτήσει το σύνολο των ικανοτήτων του. Ένας από τους στόχους του «πρόσεσινγκ» ή «ώντινγκ» στη Σαηεντολογία είναι να βάλει το άτομο στη δεύτερη κατάσταση που περιγράφηκε παραπάνω, μια κατάσταση στην οποία, σύμφωνα με τη Σαηεντολογία, είναι πιο ευτυχισμένο και πιο ικανό απ' όσο θα ήταν διαφορετικά (*Σαηεντολογία: Τα Βασικά Στοιχεία της Σκέψης*, σελ. 67). Θα πούμε περισσότερα γι' αυτό σε μια επόμενη ενότητα. Προς το παρόν, αρκεί να σημειωθεί ότι ένα θεμελιώδες στοιχείο των δογμάτων της Σαηεντολογίας είναι ότι ο άνθρωπος αποτελείται από τρία μέρη: το σώμα, που είναι η οργανωμένη φυσική ουσία· τη διάνοια, η οποία αποτελείται κυρίως από εικόνες και τον θήταν, ο οποίος είναι η ψυχή ή το πνεύμα που δίνει ζωή στο σώμα και χρησιμοποιεί τη διάνοια ως σύστημα επικοινωνίας και ελέγχου ανάμεσα στον εαυτό και το φυσικό σύμπαν. Ο θήταν είναι το ανώτερο από τα τρία αυτά μέρη, «Γιατί χωρίς τον θήταν, δεν θα υπήρχε ούτε διάνοια ούτε ζωντάνια στο σώμα. Ενώ χωρίς σώμα ή διάνοια, εξακολουθεί να υπάρχει ζωντάνια και ζωή στον θήταν». (*Σαηεντολογία: Τα Βασικά Στοιχεία της Σκέψης*, σελ. 74· βλέπε επίσης το βιβλίο *Σαηεντολογία: Τα Βασικά Στοιχεία της Σκέψης*, σελίδες 65–74, και *Σαηεντολογία: Θεωρία και Πράξη*, σελ. lxxv)

Η Σαηεντολογία προσδιορίζει επίσης οκτώ δυναμικά: ορμές ή ωθήσεις προς ύπαρξη ή επιβίωση. Παρόλο που υπάρχουν σχετικά μικρές παραλλαγές στον τρόπο με τον οποίο έχουν περιγραφεί ή ονομαστεί στα κείμενα της Σαηεντολογίας (βλέπε *Σαηεντολογία 0-8: Το Βιβλίο των Βασικών*, σελίδες 83–96· *Σαηεντολογία: Τα Βασικά Στοιχεία της Σκέψης*, σελίδες 38–39· *Τι Είναι η Σαηεντολογία*;, σελίδες 153–155· *Σαηεντολογία: Θεωρία και Πράξη*, σελίδες 51–67), αυτά τα δυναμικά έχουν εν συντομία ως εξής:

1. Η ώθηση προς την ύπαρξη ως εαυτός.

2. Η ώθηση προς την ύπαρξη ως μελλοντική γενιά.

3. Η ώθηση προς την ύπαρξη ως ομάδα, όπως το σχολείο, η πόλη ή το έθνος.
4. Η ώθηση προς επιβίωση της ανθρωπότητας ως είδος.
5. Η ώθηση προς επιβίωση κάθε μορφής ζωής.
6. Η ώθηση προς ύπαρξη του φυσικού σύμπαντος, το οποίο αποτελείται από ύλη, ενέργεια, χώρο και χρόνο.
7. Η ώθηση προς ύπαρξη ως πνεύμα ή η ώθηση προς ύπαρξη των πνευμάτων.
8. Η ώθηση προς ύπαρξη ως άπειρο ή το Υπέρτατο Ον.

Στη Διανοητική, ο Λ. Ρον Χάμπαρντ προσδιόρισε τα τέσσερα πρώτα από αυτά τα δυναμικά. Στη Σαηεντολογία, πρόσθεσε και τα υπόλοιπα τέσσερα. Δεδομένου αυτού που ήδη έχει ειπωθεί σχετικά με την έννοια του πνεύματος (θήταν), η προϋπόθεση της Σαηεντολογίας για την ύπαρξη των δυναμικών 7 και 8 έχει ειδικά θρησκευτικό χαρακτήρα. Ο ίδιος ο Χάμπαρντ δηλώνει ότι το «άπειρο» στο όγδοο δυναμικό προσδιορίζεται και ως το Υπέρτατο Ον και ότι αυτό το δυναμικό μπορεί να ονομαστεί «το δυναμικό του Θεού» (*Σαηεντολογία: Τα Βασικά Στοιχεία της Σκέψης*, σελ. 39). Σημειώνει ότι «η Σαηεντολογία περιλαμβάνει τα δυναμικά από το ένα μέχρι και το επτά ως γνωστή περιοχή, που έχει αποδειχτεί και ταξινομηθεί επιστημονικά» και ότι «όταν το Έβδομο Δυναμικό προσεγγιστεί στην ολότητά του, μόνο τότε θα ανακαλύψει κανείς το αληθινό Όγδοο Δυναμικό» (*Σαηεντολογία: Τα Βασικά Στοιχεία της Σκέψης*, σελ. 39 και σελ. 40).

Το Πιστεύω της Εκκλησίας της Σαηεντολογίας αναφέρεται δύο φορές στον Θεό. Μετά την απαρίθμηση διαφόρων αναφαίρετων δικαιωμάτων όλων των ανθρώπων, το Πιστεύω δηλώνει ότι «καμιά δύναμη εκτός από τον Θεό δεν έχει τη δικαιοδοσία να αναιρέσει ή να παραβλέψει τα δικαιώματα αυτά, φανερά ή κρυφά». Παρακάτω, το Πιστεύω διαβεβαιώνει ότι ο νόμος του Θεού απαγορεύει στον άνθρωπο να εμπλακεί με ορισμένους συγκεκριμένους τύπους καταστροφικής συμπεριφοράς προς τους συνανθρώπους. Δε λέγεται τίποτε άλλο στο Πιστεύω για τα χαρακτηριστικά του Θεού.

Άλλη επίσημη έκδοση, *Η Προϊστορία και οι Τελετουργίες της Εκκλησίας της Σαηεντολογίας*, αρχίζει με μια σύντομη περιγραφή των διαφόρων θρησκευτικών φιλοσοφιών, σημειώνοντας τα σημεία όπου η Σαηεντολογία είναι παρόμοια. Δηλώνει τα εξής:

Στη Σαηεντολογία, πιστεύουμε, καθώς αποκτούμε όλο και περισσότερη πνευματική επίγνωση, ότι αναπόφευκτα θα αποκτήσουμε μεγαλύτερη επίγνωση του Θεού ή του Υπέρτατου Όντος, που είναι το Πρώτον Κινούν Ακίνητον.

Κατ' ανάγκην, κάθε ορισμός του Θεού πρέπει να είναι υποκειμενικός, κι εμείς δεν κάνουμε καμία απόπειρα να ορίσουμε τον Θεό ως πραγματικότητα για όλους τους ανθρώπους. Το μόνο που θα ήταν δυνατόν, θεωρητικά, είναι να έχει κανείς πλήρη επίγνωση του Θεού, σε όλες τις εκδηλώσεις, όταν θα έχει προοδεύσει πνευματικά. (*Η Προϊστορία και οι Τελετουργίες της Εκκλησίας της Σαηεντολογίας της Καλιφόρνιας, Διεθνώς, 1970, σελ. 22*)

Η ιδέα ότι ο Θεός είναι το Πρώτο Κινούν επαναλαμβάνεται και σε άλλα σημεία σ' αυτή την έκδοση, εκεί όπου γίνεται αναφορά σ' αυτόν με τις λέξεις «ο Δημιουργός ή το Υπέρτατο Ον» (σελ. 10), «ο δημιουργός του Σύμπαντος» (σελ. 27) και «η σχέση του ανθρώπου με τον Δημιουργό του» (σελ. 16).

Με λίγα λόγια, τότε, παρόλο που η Σαηεντολογία διαβεβαιώνει ότι ο Θεός, το Υπέρτατο Ον, υπάρχει, δεν έχει δόγμα ως προς τη μορφή με την οποία υπάρχει Θεός. Παρ' όλα αυτά, οι Σαηεντολόγοι πιστεύουν ότι μέσω της διαδικασίας της πνευματικής προόδου που είναι διαθέσιμη στη Σαηεντολογία, κάθε άτομο μπορεί να φτάσει το όγδοο δυναμικό, ή το δυναμικό του Θεού και ότι τότε η πραγματική φύση του Θεού θα αποκαλυφθεί σε κάθε έναν υποκειμενικά.

Έτσι, η Σαηεντολογία είναι από μερικές απόψεις παρόμοια με αυτές τις θρησκείες, όπως ο Βουδισμός ή ο Ουνιταρισμός, θρησκείες που είναι επιφυλακτικές στο να ορίσουν ή να περιγράψουν τον Θεό. Η Σαηεντολογία δεν περιλαμβάνει τη λατρεία του Θεού κατά την παραδοσιακή έννοια της Δύσης. Μάλλον, όπως συμβαίνει σε πολλές ανατολικές θρησκείες, οι Σαηεντολόγοι αναζητούν προσωπική πνευματική επίγνωση ή διαφώτιση. Όπως θα φανεί στην επόμενη ενότητα, υπάρχουν και άλλοι λόγοι για τους οποίους η Σαηεντολογία είναι πιο κοντά στις μεγάλες θρησκείες της Ανατολής από εκείνες της Δύσης.

III.II. Η ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΗ Ή ΜΥΘΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Η αφηγηματική ή μυθολογική διάσταση είναι εμφανής στα κείμενα του Λ. Ρον Χάμπαρντ σχετικά με την προέλευση του φυσικού σύμπαντος, το οποίο αποτελείται από την ύλη, την ενέργεια, τον χώρο και τον χρόνο (ΜΕΣΤ). Σύμφωνα με τον Χάμπαρντ, «Η ΖΩΗ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙ. Ένα παιχνίδι αποτελείται από ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ,

ΕΜΠΟΔΙΑ και ΣΚΟΠΟΥΣ». (*Σαηεντολογία: Τα Βασικά Στοιχεία της Σκέψης*, σελ. 54)· προκειμένου να έχουν ένα παιχνίδι, οι θήταν δημιούργησαν το ΜΕΣΤ, που τους επέβαλε ορισμένους περιορισμούς. Οι θήταν μετά ενεπλάκησαν σιγά σιγά με το ΜΕΣΤ που είχαν δημιουργήσει, χάνοντας την επίγνωση των απεριόριστων ικανοτήτων τους. Ο στόχος της Σαηεντολογίας είναι να καταστήσει τον θήταν ικανό να ανακαλύψει εκ νέου αυτές τις απεριόριστες ικανότητες. Αυτό περιλαμβάνει το σβήσιμο των περιεχομένων αυτού που αποκαλείται «αντιδραστική διάνοια», που είναι αυτό το μέρος της διάνοιας το οποίο καταγράφει όσα συμβαίνουν όταν κάποιος είναι εξ ολοκλήρου ή εν μέρει αναισθητός αλλά υποφέρει από κάποιο σωματικό ή ψυχικό τραύμα, όπως, για παράδειγμα, μετά από ένα ατύχημα ή όταν βρίσκεται υπό την επήρεια αναισθητικού. Οι αισθητήριες αντιλήψεις για κάθε τι που λέγεται ή γίνεται γύρω από το άτομο σε τέτοιες τραυματικές στιγμές καταγράφονται, σύμφωνα με τη Σαηεντολογία, στην αντιδραστική διάνοια ως *έγγραμμα*.

Ο Χάμπαρντ δίδαξε ότι τα *έγγραμματα* μπορεί να έχουν συσσωρευτεί όχι μόνο κατά τη διάρκεια της παρούσας ζωή κάποιου, αλλά και σε προηγούμενες ζωές. Στο βιβλίο *Έχεις Ζήσει Πριν από Αυτή τη Ζωή*; είπε (σελ. 1) ότι «η ύπαρξη των προηγούμενων ζώων αποδεικνύεται στη Σαηεντολογία» και παρουσίασε διάφορες αφηγήσεις από ανθρώπους που εξιστόρησαν γεγονότα από προηγούμενες ζωές. Στην εισαγωγή του βιβλίου *Σαηεντολογία: Μια Ιστορία του Ανθρώπου* έγραψε (σελ. 3) ότι «Αυτή είναι μια ψυχρή και τεκμηριωμένη περιγραφή των τελευταίων σας 76 τρισεκατομμυρίων χρόνων». Επίσης, ανέφερε (σελ. 4 και σελ. 5) ότι, όταν περιορίζε το ώντιτινγκ στην παρούσα ζωή των ατόμων, τα ευεργετικά αποτελέσματα για τους ανθρώπους που υποφέρουν από ψυχικές και σωματικές ασθένειες ήταν αργά και μέτρια, ενώ όταν έδινε ώντιτινγκ στην «ολική τροχιά», στην οποία περιλαμβάνονται οι προηγούμενες ζωές, τα αποτελέσματα ήταν γρήγορα και θαυμαστά. Στο βιβλίο *Αποστολή στον Χρόνο* (που αρχικά δημοσιεύτηκε με τίτλο *Δοκιμή της Θύμησης της Ολικής Τροχιάς*) μίλησε για την εποχή που ήταν ναυτικός στην Καρχηδόνα γύρω στο 200 π.Χ. Περαιτέρω, δήλωσε (σελ. 69) ότι «ξέρω με βεβαιότητα πού ήμουν και ποιος ήμουν τα τελευταία 80 τρισεκατομμύρια χρόνια». Ισχυρίστηκε επίσης ότι έχει ανακαλύψει από το ώντιτινγκ στην ολική του τροχιά ότι έχουν υπάρξει επαναλαμβανόμενα είδη κοινωνίας και, για παράδειγμα, ότι:

Περίπου τριάντα τρία τρισεκατομμύρια τρισεκατομμυρίων χρόνια πριν, υπήρχε μια κοινωνία που δεν ήταν και πολύ διαφορετική από αυτή του 1920 περίπου, αλλά που είχε πολλά χαρακτηριστικά του στιλ ροκοκό του 19ου αιώνα: φοίνικες σε γλάστρες, ρεπούμπλικες, τα ίδια ρούχα, τις διάφορες ταμπέλες. Ο εντυπωσιακός κύριος φορούσε πουκάμισο με φαρδιές ρίγες. Αιώνες αργότερα, στην ίδια

περιοχή, υπήρχε ένας αραβικός πολιτισμός που δεν ήξερε τίποτα για αυτοκίνητα ή για μηχανήματα, αλλά είχε πολλούς μιναρέδες, σαρίκια, φαρδιά παντελόνια και άλογα. (Αποστολή στον Χρόνο, σελ. 74)

Διηγήσεις, όπως αυτές που αναφέρονται παραπάνω, αποτελούν την αφηγηματική ή μυθολογική διάσταση της Σαηεντολογίας. Η πίστη σε προηγούμενες ζωές έχει κάποιες ομοιότητες με την ινδουιστική και τη βουδιστική διδασκαλία για τη μετεμψύχωση, παρόλο που οι Σαηεντολόγοι δε χρησιμοποιούν γενικά τον τελευταίο όρο για να περιγράψουν τις πεποιθήσεις τους. Ένα πρόσφατο επίσημο κείμενο αναφοράς για τη Σαηεντολογία δηλώνει:

Σήμερα στη Σαηεντολογία πολλοί άνθρωποι έχουν τη βεβαιότητα ότι έχουν ζήσει ζωές πριν από την παρούσα ζωή τους. Αυτές οι ζωές αναφέρονται ως προηγούμενες ζωές, όχι ως μετενσάρκωση.

Οι προηγούμενες ζωές δεν αποτελούν δόγμα στη Σαηεντολογία, αλλά γενικά οι Σαηεντολόγοι, κατά τη διάρκεια του ώντιτινγκ, έχουν την εμπειρία κάποιας προηγούμενης ζωής και μετά γνωρίζουν από μόνοι τους ότι έχουν ζήσει και πριν. (Τι Είναι η Σαηεντολογία;, σελ. 643)

Έτσι, η κύρια σημασία της αφηγηματικής ή μυθολογικής διάστασης της Σαηεντολογίας βασίζεται στις δραστηριότητες και τις εμπειρίες του θήταν στο παρελθόν, είτε αυτές έχουν να κάνουν με τη δημιουργία της ύλης, της ενέργειας, του χώρου και του χρόνου είτε με τα σημαντικά γεγονότα που πιστεύεται ότι έχουν επηρεάσει τον θήταν κατά τη διάρκεια αυτής της ζωής ή κατά τη διάρκεια μιας προηγούμενης. Μια άλλη πτυχή της αφηγηματικής διάστασης είναι η περιγραφή, σε διάφορες εκδόσεις της Σαηεντολογίας, της ζωής του Λ. Ρον Χάμπαρντ, που είναι η έγκυρη πηγή των διδαχών και των πρακτικών της Σαηεντολογίας.

III.III. Η ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Στην καρδιά της Σαηεντολογίας υπάρχουν ορισμένες χαρακτηριστικές θρησκευτικές πρακτικές. Μια απ' αυτές, η κεντρική, αποκαλείται *ώντιτινγκ* ή *πρόσεσινγκ*. Αυτή η πρακτική συνεπάγεται μια κατ' ιδίαν σχέση ανάμεσα σε έναν επίσημα ονομασμένο *ώντιτορ* (θρησκευτικό λειτουργό ή εκπαιδευόμενο θρησκευτικό λειτουργό στην Εκκλησία της Σαηεντολογίας) και σε ένα άτομο που επιζητεί το όφελος του *ώντιτινγκ*.

Ο σκοπός του ώντιτορ είναι να βοηθήσει το άλλο άτομο (που αποκαλείται *πρηκλήαρ*) να ανακαλύψει και να σβήσει τα εξουθενωτικά αποτυπώματα (τα έγγραμματα) που παρέμειναν από εμπειρίες του παρελθόντος. Σε μια συνεδρία ώντιτινγκ, η οποία συνήθως διαρκεί έως δυόμισι ώρες, ο ώντιτορ θέτει μια μεθοδική σειρά ερωτήσεων και δίνει αναγνώριση στην απάντηση που δίνει ο πρηκλήαρ σε κάθε ερώτηση, πριν του θέσει την επόμενη ερώτηση. Ως μέρος αυτής της διαδικασίας, ο ώντιτορ χρησιμοποιεί ένα ηλεκτροψυχόμετρο (ηλεκτρόμετρο) για να βοηθήσει στον εντοπισμό περιοχών πνευματικής αναστάτωσης ή δυσκολίας. Υπάρχουν διάφορες διαδικασίες ώντιτινγκ, όλες σχεδιασμένες για να βοηθήσουν τους πρηκλήαρ να βελτιώσουν την ικανότητά τους να αντιμετωπίζουν και να χειρίζονται μέρος της ύπαρξής τους. Όταν με αυτόν τον τρόπο υπάρξει ικανοποιητικό αποτέλεσμα σε μια συγκεκριμένη περιοχή της ύπαρξης ενός ατόμου, η διαδικασία του ώντιτινγκ μετακινείται σε μια άλλη περιοχή. Ο τελικός στόχος, ο οποίος απαιτεί πολλές συνεδρίες ώντιτινγκ, είναι να επιτύχει κανείς νέες καταστάσεις ύπαρξης που ονομάζονται *Κλήαρ* και *Λειτουργικός Θήταν*. Γι' αυτές τις καταστάσεις θα πούμε περισσότερα στο κεφάλαιο της εμπειρικής διάστασης.

Παρόλο που το ώντιτινγκ στη Σαηεντολογία έχει κάποιες ομοιότητες με τις πρακτικές της εξομολόγησης και την ποιμαντική συμβούλευση σε μερικές άλλες θρησκείες, έχει επίσης τα δικά της χαρακτηριστικά και διαδικασίες, καθώς και τη δική της ιδιαίτερη ερμηνεία για την πνευματική σημασία αυτών των διαδικασιών. Οι Σαηεντολόγοι ισχυρίζονται ότι αυτό το ώντιτινγκ έχει μια αποτελεσματικότητα που δε βρίσκεται πουθενά αλλού. Σύμφωνα με μια επίσημη έκδοση:

Δεν υπάρχουν μεταβλητές στην τεχνολογία του ώντιτινγκ, ούτε συμπτωματικά αποτελέσματα ή τυχαίες εφαρμογές. Το ώντιτινγκ δεν είναι μια περίοδος ενός αόριστου ελεύθερου συνειρμού. Κάθε διαδικασία είναι ακριβής στον σχεδιασμό και στην εφαρμογή της και επιφέρει ένα συγκεκριμένο αποτέλεσμα, αν διεξαχθεί σωστά.

Το ώντιτινγκ της Σαηεντολογίας μπορεί να οδηγήσει οποιοδήποτε άτομο από μια κατάσταση πνευματικής τύφλωσης στη λαμπρή χαρά της πνευματικής ύπαρξης. (*Τι Είναι η Σαηεντολογία*;; σελ. 164)

Μια άλλη βασική πρακτική της Σαηεντολογίας αποκαλείται *εκπαίδευση*. Αυτή περιλαμβάνει τη συστηματική μελέτη και εφαρμογή των αξιωμάτων και των βασικών

αρχών της Σαηεντολογίας, όπως διατυπώθηκαν από τον Λ. Ρον Χάμπαρντ. Πολλά τέτοια εκπαιδευτικά προγράμματα είναι διαθέσιμα, τα οποία κυμαίνονται από εισαγωγικά μαθήματα που διδάσκουν βασικές αρχές, σε πιο μεγάλης διάρκειας μαθήματα που εκπαιδεύουν επαγγελματίες ώντιτορ και σε ακόμη πιο προχωρημένα μαθήματα που έχουν να κάνουν με τα υψηλότερα επίπεδα της πνευματικής επίγνωσης και ικανότητας.

Εγκαταστάσεις γι' αυτά τα προγράμματα διατίθενται σε συγκεκριμένες περιοχές, όπου τα άτομα μελετούν καθορισμένα υλικά και τα εφαρμόζουν στην πράξη, λειτουργώντας με τον δικό τους ρυθμό, υπό τη γενική καθοδήγηση εκπαιδευμένων Εποπτών (θρησκευτικών λειτουργών). Με τον ίδιο τρόπο που το ώντιτινγκ θεωρείται από τους Σαηεντολόγους ότι είναι απαραίτητο για την υλοποίηση της κατάστασης του Κλήαρ και παραπάνω, έτσι και η εκπαίδευση θεωρείται απαραίτητη αν κάποιος θέλει να διατηρήσει την κατάσταση του Κλήαρ και να προχωρήσει πιο πέρα απ' αυτήν. Παρόλο που το περιεχόμενο αυτής της εκπαίδευσης αναφέρεται συγκεκριμένα στη Σαηεντολογία, οι σκοποί, τους οποίους πιστεύουν οι Σαηεντολόγοι ότι εξυπηρετεί μια τέτοια εκπαίδευση, είναι ανάλογοι με εκείνους που, άλλες θρησκείες, ισχυρίστηκαν ότι εξυπηρετούν με διάφορες πνευματικές ασκήσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα.

Η διάσταση της Σαηεντολογίας που έχει σχέση με την πρακτική και την τελετουργία περιέχει επίσης κι άλλα στοιχεία που, από κάποιες πλευρές, μοιάζουν με αυτά που βρέθηκαν σε άλλες θρησκείες. Σε μια Κυριακάτικη λειτουργία μέσα στην Εκκλησία της Σαηεντολογίας, βρίσκει κανείς κάτι ανάλογο με αυτό που θα βρει σε μια Ουνιταρική Οικουμενική Εκκλησία. Το κήρυγμα επικεντρώνεται συνήθως σε κάποια πτυχή της Σαηεντολογίας, όπως ένα από τα αξιώματά της, κάποια πλευρά των κωδίκων της ή ένα από τα Οκτώ Δυναμικά. Μπορεί να αναγνωστεί το Πιστεύω της Εκκλησίας της Σαηεντολογίας και η Προσευχή για Πλήρη Ελευθερία. Όπως και άλλα θρησκευτικά δόγματα, η Εκκλησία της Σαηεντολογίας πραγματοποιεί και διάφορες τελετές, όπως η ονοματοδοσία, ο γάμος και η κηδεία. Λόγω του δόγματός της για τις προηγούμενες ζωές, οι τελετές ονοματοδοσίας έχουν ιδιαίτερη σημασία στη Σαηεντολογία.

III.IV. Η ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Όπως έχει ήδη σημειωθεί, ένας κύριος στόχος της Σαηεντολογίας είναι να καταστήσει ικανά τα άτομα να επιτύχουν την κατάσταση του Κλήαρ. Αυτό περιλαμβάνει το σβήσιμο όλων των εγγράμμων, κι έτσι την εξάλειψη της «αντιδραστικής διάνοιας». Σύμφωνα με τη Σαηεντολογία, το να γίνει κανείς Κλήαρ αποκαθιστά και δυναμώνει την ατομικότητα

και τη δημιουργικότητά του, την έμφυτη καλοσύνη και την αξιοπρέπειά του. Οι αναφορές ατόμων που έχουν επιτύχει την κατάσταση του Κλήαρ, οι οποίες περιέχονται στο βιβλίο *Τι Είναι η Σαηεντολογία*; (σελίδες 364–365) είναι τόσο εκδηλωτικές όσο είναι και οι αναφορές των ευαγγελικών χριστιανών για τη μεταμόρφωση της ζωής τους ως αποτέλεσμα της συνάντησής τους με τον Χριστό. Οι Σαηεντολόγοι ισχυρίζονται ότι η κατάσταση του Κλήαρ δεν ήταν εφικτή πριν από την έλευση της Σαηεντολογίας:

Η πλήρης δόξα της κατάστασης του Κλήαρ δεν έχει συγκρίσιμη περιγραφή σε οποιοδήποτε γραπτό στον πολιτισμό μας. Η κατάσταση ήταν κάτι που εδώ και πολύ καιρό είχε αναζητήσει ο άνθρωπος, αλλά ήταν αδύνατον να το επιτύχει χωρίς τις έρευνες και τις ανακαλύψεις του Λ. Ρον Χάμπαρντ. Ανεξάρτητα από το πόσο ικανό μπορεί να έχει υπάρξει ένα ον, ανεξάρτητα από το ποιες δυνάμεις κατείχε, ανεξάρτητα από τις αντοχές του, η αντιδραστική διάνοια ήταν ακόμα εκεί, κρυμμένη, και τελικά τον έσυρε πάλι προς τα κάτω. Η κατάσταση του Κλήαρ όντως υπάρχει σήμερα και μπορεί να επιτευχθεί από όλους τους ανθρώπους. Πολλές χιλιάδες Σαηεντολόγοι σε όλο τον κόσμο είναι Κλήαρ, κι αυξάνονται κάθε μέρα. (*Τι Είναι η Σαηεντολογία*;, σελ. 245)

Η Σαηεντολογία, με το να ισχυρίζεται ότι η σωτηρία που προσφέρει είναι μοναδική, είναι παραδόξως παρόμοια με τις Αβρααμικές θρησκείες: τον Ιουδαϊσμό, τον Χριστιανισμό και τον Ισλαμισμό.

Η Σαηεντολογία διδάσκει επίσης ότι μετά την επίτευξη της κατάστασης του Κλήαρ είναι εφικτό να συνεχίσει κανείς σε ακόμα μεγαλύτερα ύψη πνευματικής ελευθερίας, που είναι τα διάφορα επίπεδα του Λειτουργικού Θήταν (ΟΤ). Λειτουργικός Θήταν ορίζεται ως μια κατάσταση ύπαρξης πάνω από τον Κλήαρ, στην οποία ο Κλήαρ έχει «εξοικειωθεί ξανά με τις έμφυτες ικανότητές του». Ο Λειτουργικός Θήταν είναι «αιτία συνειδητά και κατά βούληση πάνω στη Ζωή, τη Σκέψη, την Ύλη, την Ενέργεια, τον Χώρο και τον Χρόνο» (*Τι Είναι η Σαηεντολογία*;, σελ. 247 και σελ. 274). Σ' αυτό το πλαίσιο, λειτουργικός σημαίνει «ικανός να ενεργεί και να χειρίζεται πράγματα» (*Σαηεντολογία ο-8*, σελ. 424). Από τη στιγμή που έχει επιτευχθεί πλήρως αυτή η κατάσταση, ο θήταν είναι ικανός να κάνει *οτιδήποτε* (*Σαηεντολογία: Θεωρία και Πράξη*, σελ. lxxv). Ως εκ τούτου θεωρείται ότι οι ικανότητες που έχει χάσει ο θήταν στα βάθη των αιώνων, ανακτώνται καθώς το άτομο προχωρά στα ΟΤ επίπεδα, μέχρι που τελικά ο θήταν φθάνει το στάδιο της πλήρους επίγνωσης, ανάμνησης και ικανότητας ως πνεύμα ανεξάρτητο από τη σάρκα, ελεύθερο από τον ατέλειωτο κύκλο

της γέννησης και του θανάτου (*Τι Είναι η Σαηεντολογία*; σελ. 247). Αυτή η κατάσταση έχει κάποιες ομοιότητες με αυτό που οι βουδιστές αποκαλούν *νιρβάνα*.

Το μονοπάτι που χρησιμοποιείται από τους Σαηεντολόγους για να προοδεύουν συστηματικά προς το υψηλότερο επίπεδο επίγνωσης –την Πλήρη Ελευθερία– ονομάζεται Γέφυρα. Διάφορες εκδόσεις της Σαηεντολογίας περιέχουν έναν χάρτη που θέτει τη σειρά των βημάτων που πρέπει να ακολουθήσει κανείς για να επιτύχει αυτόν τον στόχο και τα χαρακτηριστικά της επίγνωσης, τα οποία σχετίζονται με κάθε ένα από αυτά τα στάδια. Οι Σαηεντολόγοι ισχυρίζονται ότι η εμπειρία τους επιβεβαιώνει την αποτελεσματικότητα αυτής της πορείας που έχει χαρτογραφηθεί από τον Λ. Ρον Χάμπαρντ και ότι η Σαηεντολογία είναι το αποκορύφωμα μιας θρησκευτικής παράδοσης που εκτείνεται τουλάχιστον δέκα χιλιάδες χρόνια προς τα πίσω μέσω των βουδιστικών, ινδουιστικών και βεδικών γραφών, καθώς και εν μέρει μέσω των κελτικών, ελληνικών και πρωτοχριστιανικών διδαχών (*Διαλέξεις στο Φίνιξ*, Κεφάλαια 1-3· *Σαηεντολογία: Θεωρία και Πράξη*, σελ. lxxxix).

III.V. Η ΗΘΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Η Σαηεντολογία διδάσκει επίσης ότι η πρόοδος στη Γέφυρα απαιτεί αλλά και καθιστά εφικτή την επίτευξη υψηλών προτύπων ηθών και ηθικής. Έτσι, στο βιβλίο του *Εισαγωγή στην Ηθική της Σαηεντολογίας*, ο Χάμπαρντ ισχυρίστηκε (σελ. 5) ότι μια σημαντική ανακάλυψη στη Σαηεντολογία ήταν η ανάπτυξη της «βασικής τεχνολογίας της Ηθικής».

Ο Χάμπαρντ χρησιμοποίησε τον όρο «ήθη» για να αναφερθεί σε έναν από κοινού συμφωνημένο κώδικα καλής συμπεριφοράς (σελ. 25), ενώ όρισε την ηθική ως «τις ενέργειες στις οποίες προβαίνει το άτομο από μόνο του για να πετύχει τη βέλτιστη επιβίωση για τον εαυτό του και τους άλλους σε όλα τα δυναμικά» (σελ. 19). Ο Χάμπαρντ τόνισε τη λογική της ηθικής συμπεριφοράς: «Η ηθική συνίσταται στην ουσία από λογικότητα, που στοχεύει προς το πιο ψηλό επίπεδο επιβίωσης» (σελ. 18), «Αν ένας κώδικας ηθών ήταν τελείως λογικός, θα μπορούσε, ταυτόχρονα, να θεωρηθεί τελείως ηθικός. Μόνο όμως σ' αυτό το πιο ψηλό επίπεδο θα μπορούσαν αυτά τα δύο να θεωρηθούν ίδια» (σελ. 25).

Καθώς εξελισσόταν η Σαηεντολογία, ανέπτυξε μια σειρά από κώδικες συμπεριφοράς που μπορούν να εφαρμοστούν σε συγκεκριμένες καταστάσεις. Ένας είναι ο Κώδικας του Ώντιτορ, μια σειρά από τις υποσχέσεις που πρέπει να τηρούνται από τον ώντιτορ προκειμένου να διατηρηθούν επαγγελματικά πρότυπα. Ένας άλλος είναι ο Κώδικας

του Επόπτη, ο οποίος ορίζει τις βασικές αρχές της συμπεριφοράς που απαιτούνται από άτομα που παρέχουν εποπτεία μέσα στην Εκκλησία της Σαηεντολογίας. Υπάρχει επίσης ο Κώδικας Τιμής, ο οποίος είναι μια πιο γενική σειρά από θεμελιώδεις αρχές που μπορούν να εφαρμοστούν στις ανθρώπινες σχέσεις. Επιπλέον, υπάρχει ο Κώδικας του Σαηεντολόγου, που παρέχει κατευθυντήριες γραμμές για συμπεριφορά προσανατολισμένη στην υποστήριξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την εξάπλωση της Σαηεντολογίας σε όλο τον κόσμο (*Τι Είναι η Σαηεντολογία*;, σελίδες 730–737).

Η Σαηεντολογία έχει τη δική της ορολογία για να αναφερθεί στη συμπεριφορά που είναι επιβλαβής ή που παραβαίνει έναν κώδικα ηθών με τον οποίο έχει κανείς συμφωνήσει. Μια τέτοια συμπεριφορά αποκαλείται *όβερτ*. Ένα όβερτ που το κρύβει ή το αρνείται κανείς αποκαλείται *γούιθχολντ*. Κατά τη διαδικασία του *ώντινγκ*, δίνεται προσοχή, *μεταξύ άλλων*, στα όβερτ και γούιθχολντ τα οποία ο πρηκλήαρ πρέπει να παραδεχτεί και να αντιμετωπίσει.

Σε ένα πιο γενικό επίπεδο, η Σαηεντολογία βλέπει την καλοσύνη με γνώμονα την «εποικοδομητική επιβιωτική ενέργεια» (*Εισαγωγή στην Ηθική της Σαηεντολογίας*, σελ. 21). Καθώς η δημιουργία μπορεί να συνεπάγεται και κάποια καταστροφή σε κάποιο βαθμό, πρέπει να υπερτερεί της καταστροφής για να θεωρηθεί καλή. Αντιστρόφως, οτιδήποτε είναι περισσότερο καταστροφικό παρά εποικοδομητικό είναι, εξ ορισμού, κακό.

Έχοντας κατά νου αυτούς τους ορισμούς, η Σαηεντολογία παρουσιάζει ένα μέσο με το οποίο το άτομο μπορεί σταδιακά να ανυψώσει το επίπεδο ηθικής του, κι έτσι να αυξήσει την επιβίωση σε καθένα από τα οκτώ δυναμικά. Η «τεχνολογία της ηθικής» προσδιορίζει δώδεκα «καταστάσεις ηθικής» ή απλώς *καταστάσεις* και παρέχει ακριβή βήματα ή *φόρμουλες*, μέσω των οποίων μπορεί κανείς να κινηθεί από μια κατάσταση σε μια υψηλότερη. Στο χαμηλότερο επίπεδο, υπάρχει η κατάσταση σύγχυσης, όπου υπάρχει μόνο αταξία παρά κάτι το παραγωγικό. Στο υψηλότερο επίπεδο, υπάρχει η κατάσταση ισχύος, όπου τίποτε σχεδόν δεν μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την επιβίωση. Ανάμεσα σ' αυτά τα δύο άκρα, υπάρχουν διάφορες άλλες καταστάσεις τοποθετημένες σε σειρά: η προδοσία, ο εχθρός, η αμφιβολία, το παθητικό, η μη ύπαρξη, ο κίνδυνος, η έκτακτη ανάγκη, η κανονική λειτουργία, η αφθονία και η αλλαγή ισχύος (*Εισαγωγή στην Ηθική της Σαηεντολογίας*, κεφάλαια. 3 και 4).

Παρόλο που οι Σαηεντολόγοι χρησιμοποιούν τον όρο «ηθική» με κάποια έννοια που είναι διαφορετική από εκείνες που κυριαρχούν στις Δυτικές φιλοσοφικές συζητήσεις,

είναι σαφές ότι η ηθική διάσταση είναι ένα θεμελιώδες τμήμα της Σαηεντολογίας. Επίσης, σ' αυτή την κατηγορία ανήκει το βιβλιαράκι *Ο Δρόμος προς την Ευτυχία*, που γράφτηκε από τον Λ. Ρον Χάμπαρντ ως «μη θρησκευτικός κώδικας ηθών βασισμένος εξ ολοκλήρου στην κοινή λογική». Αν και οι 21 κανόνες που αναπτύχθηκαν σ' αυτό το βιβλιαράκι δεν προορίζονται απλώς για τους Σαηεντολόγους, γίνονται αποδεκτά από τους Σαηεντολόγους ως μέρος του κώδικα ηθών τους. Απαγορεύεται η ελευθεριότητα, ο φόνος, η κλοπή, οι παράνομες πράξεις και το να βλάπτει κανείς ένα άτομο καλής θέλησης. Ενθαρρύνονται τα εξής: να φροντίζεις τον εαυτό σου, να είσαι εγκρατής, να αγαπάς και να βοηθάς τα παιδιά, να σέβεσαι τους γονείς, να δίνεις το καλό παράδειγμα, να είσαι ειλικρινής, να υποστηρίζεις μια κυβέρνηση που προορίζεται και λειτουργεί για όλο τον λαό, να διαφυλάσσεις και να βελτιώνεις το περιβάλλον, να είσαι αξιόπιστος, να εκπληρώνεις τις υποχρεώσεις σου, να είσαι εργατικός, να αναπτύσσεις τις ικανότητές σου, να σέβεσαι τις θρησκευτικές πεποιθήσεις των άλλων, να προσπαθείς να μην κάνεις στους άλλους αυτό που δε θα ήθελες να σου κάνουν εκείνοι, να προσπαθείς να φέρεσαι με καλό τρόπο στους άλλους όπως θα ήθελες να σου φέρονται εκείνοι, και να έχεις επιτυχίες.

Ως πρακτική έκφραση των βασικών αρχών που σχετίζονται με τα ήθη όπως αυτές, υπηρεσίες που έχουν ιδρυθεί από την Εκκλησία της Σαηεντολογίας έχουν δραστηριοποιηθεί στην καμπάνια κατά των ναρκωτικών, στην απεξάρτηση από τα ναρκωτικά των εθισμένων σ' αυτά και στην αποκατάσταση των εγκληματιών, στην εξάλειψη του αναλφαριθμητισμού και στην επιδιόρθωση των εκπαιδευτικών μειονεκτημάτων, στη βελτίωση του περιβάλλοντος, στην παροχή ανακούφισης από καταστροφές και στην υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

III.VI. Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Η εκκλησιαστική δομή της Εκκλησίας της Σαηεντολογίας είναι διευθετημένη σε μια ιεραρχική διάταξη που ταιριάζει με τα επίπεδα που ορίζονται στη Γέφυρα προς την Πλήρη Ελευθερία. Στο χαμηλότερο επίπεδο αυτής της ιεραρχίας είναι οι ώντιτορ του πεδίου και οι Ομάδες Συμβούλευσης Διανοητικής. Οι ώντιτορ του πεδίου, είτε μόνοι είτε ως μέρος μιας Ομάδας Συμβούλευσης Διανοητικής, μπορούν να παραδίδουν ώντιτινγκ και εισαγωγικές υπηρεσίες έως το επίπεδο που επιτρέπεται από την εκπαίδευσή τους και την εξουσιοδότηση που έχουν. Τα άτομα που έχουν εισαχθεί στη Σαηεντολογία με αυτόν τον τρόπο για να μπορέσουν να προχωρήσουν περαιτέρω στη Γέφυρα, προωθούνται κατόπιν σε έναν προτεινόμενο Κλάσεως 5 Οργανισμό της Σαηεντολογίας για περαιτέρω ώντιτινγκ και εκπαίδευση.

Οι αποστολές της Σαηεντολογίας αποτελούν ένα δεύτερο επίπεδο στην εκκλησιαστική δομή. Τέτοιες αποστολές βρίσκονται συχνά σε μέρη του κόσμου όπου η Σαηεντολογία δεν έχει ακόμη εδραιωθεί καλά. Προσφέρουν εισαγωγικές υπηρεσίες Διανοητικής και Σαηεντολογίας. Καθώς αυτές οι αποστολές δεν έχουν τα πλήρη προνόμια των εκκλησιών, δεν μπορούν να εκπαιδεύουν ή να χειροτονούν θρησκευτικούς λειτουργούς της Σαηεντολογίας. Η προσδοκία είναι, ωστόσο, ότι καθώς οι αποστολές μεγαλώνουν σε μέγεθος και αποκτούν πιο άρτια εκπαιδευμένη ηγεσία, τελικά θα γίνουν πλήρεις εκκλησίες της Σαηεντολογίας (Οργανισμοί Κλάσεως 5).

Οι Οργανισμοί Κλάσεως 5 αποτελούν το τρίτο επίπεδο στη δομή. Είναι εξουσιοδοτημένοι να προσφέρουν ώντινγκ και εκπαίδευση μέχρι το επίπεδο του Κλήαρ. Επιβλέπουν τις δραστηριότητες των ώντιτορ του πεδίου και των αποστολών, και παρέχουν βασική εκπαίδευση για τους θρησκευτικούς λειτουργούς. Επίσης, είναι κέντρα για άλλου είδους τελετουργικές και κοινοτικές υπηρεσίες που αναφέρθηκαν σε προηγούμενα κεφάλαια. Οι Οργανισμοί Κλάσεως 5 παρέχουν το βασικό μέρος των καθημερινών θρησκευτικών υπηρεσιών που προσφέρονται από την Εκκλησία της Σαηεντολογίας.

Σε τέσσερα κύρια κέντρα σε όλο τον κόσμο υπάρχουν υψηλότερου επιπέδου εκκλησίες που προσφέρουν πιο προχωρημένο ώντινγκ και υπηρεσίες εκπαίδευσης της Σαηεντολογίας. Τα άτομα που συμμετέχουν σ' αυτά τα προγράμματα συνήθως το κάνουν αυτό ακολουθώντας ένα εντατικό, πλήρους απασχόλησης ωράριο, έχοντας πολύ συχνά την προσδοκία να συνεχίσουν να υπηρετούν ως θρησκευτικοί λειτουργοί της Εκκλησίας της Σαηεντολογίας, αφού επιστρέψουν στις τοπικές τους εκκλησίες της Σαηεντολογίας από τις οποίες προέρχονται.

Σε ένα ακόμη υψηλότερο επίπεδο είναι ο Οργανισμός Υπηρεσιών του Φλαγκ, που βρίσκεται στο Κληαργουότερ, στη Φλόριντα. Αυτό το θρησκευτικό ησυχαστήριο παρέχει, σε διάφορες γλώσσες, προχωρημένο ώντινγκ και τα υψηλότερα επίπεδα εκπαίδευσης των ώντιτορ.

Τα υψηλότερα επίπεδα του ώντινγκ της Σαηεντολογίας παραδίδονται στο *Φρίγουιντς*, ένα πλοίο που έχει βάση στην Καραϊβική. Αυτό το πλοίο, το οποίο είναι η έδρα του Οργανισμού της Σαηεντολογίας «Οργανισμός Υπηρεσιών της Ναυαρχίδας», αποτελεί επίσης έναν χώρο για συνέδρια, σεμινάρια και εξειδικευμένα μαθήματα που παρακολουθούν Σαηεντολόγοι από διάφορα μέρη του κόσμου.

Η διοίκηση των παγκόσμιων δραστηριοτήτων της Εκκλησίας της Σαηεντολογίας έχει ανατεθεί σε εκκλησιαστικούς φορείς που βρίσκονται στο Λος Άντζελες. Ο Γενικός Διευθυντής Διεθνώς βοηθιέται από έντεκα ανώτερα στελέχη, το καθένα από τα οποία επιβλέπει μια συγκεκριμένη δραστηριότητα ή λειτουργία της Εκκλησίας. Η γραφειοκρατική δομή της Εκκλησίας της Σαηεντολογίας Διεθνώς (CSI) έχει κάποιες ομοιότητες με τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία, παρόλο που τα καθήκοντα των διαφόρων υπαλλήλων εντός της CSI αφορούν ειδικά τη Σαηεντολογία, αντικατοπτρίζοντας τις οργανωτικές και διαχειριστικές θεωρίες που διατύπωσε ο Λ. Ρον Χάμπαρντ.

Η Εκκλησία της Σαηεντολογίας δίνει ιδιαίτερη έμφαση στη διασφάλιση ότι οι διαδικασίες που χρησιμοποιούνται στο ώντινγκ και στην εκπαίδευση είναι ακριβώς έτσι όπως τις έχει καθορίσει ο Χάμπαρντ. Τα γραπτά του που αφορούν τη Σαηεντολογία αναφέρονται ως Γραφές. Έτσι, αυτά τα γραπτά εκτελούν μια λειτουργία ανάλογη με εκείνη των ιερών γραφών διαφόρων άλλων θρησκειών. Ο τελικός κριτής της ορθής τεχνολογίας και της ορθής πρακτικής στη Σαηεντολογία είναι το Κέντρο Θρησκευτικής Τεχνολογίας, που ιδρύθηκε από τον Χάμπαρντ για τον σκοπό αυτόν.

Κάποια μέλη της Εκκλησίας της Σαηεντολογίας, που είναι συνεπή με την πεποίθησή τους ότι είναι αθάνατα πνευματικά όντα, υπογράφουν υποσχέσεις να υπηρετούν αιωνίως τη Σαηεντολογία και τους στόχους της. Αυτά τα άτομα είναι μέλη ενός θρησκευτικού τάγματος γνωστού ως Θαλάσσια Οργάνωση. Φορούν χαρακτηριστικές στολές και γενικά η ζωή τους είναι μια μορφή κοινής συμβίωσης. Κι εδώ πάλι υπάρχουν προφανείς ομοιότητες με θρησκευτικά τάγματα κάποιων άλλων θρησκειών.

III.VII. Η ΥΛΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Όπως τα τζαμιά στον Ισλαμισμό, οι εκκλησίες στον Χριστιανισμό και οι ναοί στον Βουδισμό, τον Ινδουισμό και τον Ιουδαϊσμό, έτσι και οι εκκλησίες της Σαηεντολογίας συνήθως χαρακτηρίζονται από συγκεκριμένα θρησκευτικά σύμβολα, κυρίως από δύο επικαλυπτόμενα τρίγωνα συνυφασμένα με το γράμμα S, που συμβολίζει τη Σαηεντολογία. Τα τρίγωνα συμβολίζουν τα θεμελιώδη στοιχεία στα δόγματα της Σαηεντολογίας. Οι γωνίες του ενός τριγώνου συμβολίζουν τη Στοργή, την Πραγματικότητα και την Επικοινωνία, πράγματα που, σύμφωνα με τις διδαχές του Χάμπαρντ, από κοινού επιφέρουν την κατανόηση. Οι γωνίες του άλλου τριγώνου συμβολίζουν τη Γνώση, την Υπευθυνότητα και τον Έλεγχο, πράγματα που θεωρείται ότι είναι απαραίτητα σε όλους τους τομείς της ζωής κάποιου.

Ένα άλλο κοινό σύμβολο της Σαηεντολογίας είναι ένας ακτινωτός σταυρός, ο οποίος είναι παρόμοιος με τον χριστιανικό σταυρό αλλά με τέσσερις επιπλέον ακτίνες που έρχονται από το κέντρο. Οι οκτώ ακτίνες του σταυρού της Σαηεντολογίας αντιπροσωπεύουν τα οκτώ δυναμικά που αναφέρθηκαν παραπάνω. Αυτός ο σταυρός συνήθως φοριέται από τους θρησκευτικούς λειτουργούς της Εκκλησίας της Σαηεντολογίας.

Άλλα επίσημα σύμβολα αντιπροσωπεύουν τη Διανοητική, την ιδιότητα του μέλους της Θαλάσσιας Οργάνωσης, την επίτευξη της κατάστασης του Λειτουργικού Θήταν και την ιδιότητα του μέλους του Κλάδου 6 (ο Κλάδος Κοινού της Εκκλησίας της Σαηεντολογίας). Η χρήση αυτών και άλλων καταχωρισμένων συμβόλων ρυθμίζεται με κάθε λεπτομέρεια από το Κέντρο Θρησκευτικής Τεχνολογίας.

Ένα άλλο μέρος της υλικής διάστασης της Σαηεντολογίας είναι το ηλεκτρόμετρο, το οποίο περιγράφεται σε εκδόσεις της Σαηεντολογίας ως «θρησκευτικό τεχνικό όργανο που χρησιμοποιείται στην Εκκλησία για την εξομολόγηση». Το ηλεκτρόμετρο είναι μια ουσιώδης συσκευή για το ώντινγκ, το οποίο, με τη σειρά του, είναι μια θεμελιώδης δραστηριότητα στη Σαηεντολογία.

Επίσης, μέρος της υλικής διάστασης της Σαηεντολογίας είναι οι πολλές εκδόσεις της, που κυμαίνονται από βιβλία που έγιναν μπεστ σέλερ, όπως η *Διανοητική* μέχρι τους πολλούς τόμους της Σειράς Έρευνα και Ανακάλυψη, από το βιβλίο *Κατανόηση του Ηλεκτρόμετρου* μέχρι το βιβλίο *Η Προϊστορία και οι Τελετουργίες της Εκκλησίας της Σαηεντολογίας*, από το βιβλιαράκι *Ο Δρόμος προς την Ευτυχία* μέχρι τις σχεδόν 3.000 μαγνητοφωνημένες διαλέξεις του Λ. Ρον Χάμπαρντ. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, οι θρησκευτικές εκδόσεις του Χάμπαρντ αποτελούν τις Γραφές της Σαηεντολογίας. Η διάδοση αυτών των εκδόσεων θεωρείται από την Εκκλησία της Σαηεντολογίας ως μέσο προς τον απώτερο στόχο του Χάμπαρντ να φέρει ολόκληρο τον πλανήτη στην κατάσταση του Κλήαρ.

ΙV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η πιο πάνω ανάλυση δείχνει ότι οι επτά διαστάσεις της θρησκείας που προσδιορίστηκαν από τον Smart, είναι όλες παρούσες στη Σαηεντολογία. Δείχνει επίσης ότι, παρόλο που η Σαηεντολογία έχει τα δικά της ξεχωριστά χαρακτηριστικά, πολλές από τις πεποιθήσεις και πρακτικές της είναι παρόμοιες ή ανάλογες με αυτές που βρίσκονται σε μια ή σε περισσότερες άλλες αναγνωρισμένες θρησκείες.

Το ερώτημα για το αν η Σαηεντολογία είναι θρησκεία έχει επίσης εξεταστεί από το Ανώτατο Δικαστήριο της Αυστραλίας, (*Η Εκκλησία της Νέας Πίστης εναντίον του Επιτρόπου για τον Φόρο επί της Μισθοδοσίας*, Περιοδικό των Νόμων της Αυστραλίας, Έκθεση 57 [1983]: σελ. 785 και επόμενες). Η ομόφωνη γνώμη αυτού του δικαστηρίου ήταν ότι η Σαηεντολογία είναι θρησκεία. Με την απόφασή τους σ' αυτή τη συγκεκριμένη υπόθεση, οι δικαστές του ανώτατου δικαστηρίου Μείσον και Μπρέναν χρησιμοποίησαν δύο κριτήρια για τις θρησκείες: «(α) την πίστη σε ένα υπερφυσικό Ον, Πράγμα ή Αρχή και (β) την αποδοχή κανόνων συμπεριφοράς, προκειμένου να δώσουν συνέπεια σ' αυτή την πίστη» (Περιοδικό των Νόμων της Αυστραλίας, Έκθεση 57 [1983]: σελ. 785). Οι δικαστές Γουίλσον και Ντιάν χρησιμοποίησαν τέσσερα κριτήρια ως βοηθήματα για τον καθορισμό του κατά πόσον ένα συγκεκριμένο σύστημα ιδεών και πρακτικών αποτελεί θρησκεία:

(α) ότι η συγκεκριμένη συλλογή ιδεών και/ή πρακτικών περιλαμβάνει πίστη στο υπερφυσικό, δηλαδή, πίστη ότι η πραγματικότητα εκτείνεται πέρα από αυτό που θα μπορούσε κανείς να αντιληφθεί με τις αισθήσεις, (β) ότι οι ιδέες σχετίζονται με τη φύση του ανθρώπου και τη θέση του στο σύμπαν και τη σχέση του με υπερφυσικά πράγματα, (γ) ότι οι ιδέες έγιναν αποδεκτές από οπαδούς ως απαίτησή τους ή ενθάρρυνσή τους να ακολουθήσουν ιδιαίτερα πρότυπα ή κώδικες συμπεριφοράς ή να συμμετέχουν σε συγκεκριμένες πρακτικές που έχουν υπερφυσική έννοια, (δ) ότι, όσο χαλαρά δεμένοι και όσο κι αν ποικίλλουν οι πεποιθήσεις και οι πρακτικές των υποστηρικτών, αποτελούν μια αναγνωρίσιμη ομάδα ή αναγνωρίσιμες ομάδες. (Περιοδικό των Νόμων της Αυστραλίας, Έκθεση 57 [1983]: σελ. 785.)

Ένας ή περισσότεροι από τους δικαστές σ' αυτή την υπόθεση, έλαβαν υπόψη συγκεκριμένα το γεγονός ότι έχουν υπάρξει προσθήκες στις πεποιθήσεις και πρακτικές της Σαηεντολογίας από την πρώτη φορά που δημιουργήθηκε, ότι η Σαηεντολογία δεν επιμένει οι οπαδοί της να απορρίψουν άλλες θρησκευτικές διασυνδέσεις, και ότι δίνεται μια ισχυρή εμπορική έμφαση στις πρακτικές της Σαηεντολογίας. Οι δικαστές κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι κανένα απ' αυτά τα γεγονότα δεν αποκλείει τη Σαηεντολογία να αναγνωριστεί ως θρησκεία. Πράγματι, παρόμοιες δηλώσεις θα μπορούσαν να γίνουν για κάποιες άλλες αναγνωρισμένες θρησκείες σε διάφορες στιγμές στην ιστορία τους.

Για τους λόγους που αναφέρονται στην προηγούμενη ανάλυση, θεωρώ ότι η Σαηεντολογία δικαίως θεωρείται θρησκεία. Πέρα από το γεγονός ότι έχει τα βασικά γενικά χαρακτηριστικά

που χαρακτηρίζουν τις αναγνωρισμένες θρησκείες, έχει τη δική της ιδιομορφία: συγκεκριμένες πεποιθήσεις και πρακτικές που την προσδιορίζουν ως διαφορετική θρησκεία παρά ως μη-θρησκεία.

ALAN W. BLACK
24 Ιανουαρίου 1996

